

SENCA POD LISTOPADNIM DREVJEM

V senci še trava ne raste. Pa še res je. Ampak to ne pomeni, da tam nič ne raste! Zelo veliko trajnic je prav hvaležnih za več svetlobe pozimi in zgodaj spomladi in senco ob poletni pripeki. In pod listopadnimi drevesi je pravi prostor zanje.

Pod vsemi drevesnimi krošnjami seveda ni enako veliko svetlobe, vode in hrane za rastline. Drevesa, ki imajo krošnjo prav do tal, ustvarjajo mnogo več sence, kot pa tista, ki so z vejami obraščena šele na višini nad dva metra ali še višje. Gosta krošnja prepušča do tal mnogo manj svetlobe, kot pa redka. Zimzeleno drevo dela senco vse leto, listopadno pa le čez poletje. Drevesa s plitkimi koreninami puščajo drugim rastlinam pod krošnjo mnogo manj vode in hrane, kot pa tista z bolj globokimi.

Pod listopadnim drevjem lahko na primer družno rastejo praprotni, orientalski telohi in pahisandra.

Zaradi vsega naštetega ne moremo govoriti o univerzalnih rastlinah, ki bi rasle pod vsem drevjem, kar na splošno. Kadar želimo rešiti problem ozelenitve golih tal pod drevjem, moramo premisliti o vseh komponentah danega rastišča. Za vsak prostor je možno najti primerno rastlino, vendar je treba izbor natančno prilagajati konkretni situaciji. In izbor ni za vse situacije enako bogat. Posebno težavne lege imajo pač najmanjše število možnih rešitev. Utopija je, zahtevati nemogoče in saditi pod drevje rastline, ki so nam všeč, ki imajo določeno obliko ali barvo cvetja, če pa tam ne morejo preživeti. Takšne akcije nam povzročajo samo nepotrebno delo, stroške in razočaranja.

Pod listopadnim drevjem ali visokimi grmovnicami, katerih veje ne segajo do tal, imamo pogosto problem, da je velik del leta prostor gol. Trava tu ne more uspevati, na trajnice pa se ne spomnemo, jim ne zaupamo, ali preprosto ne poznamo tistih, ki jim je takšna lega prav pisana na kožo. Spomnimo samo na nekatere, čeprav jih je še veliko več.

Dobre stare bergenije (*Bergenia cordifolia* in njene sorte) z velikim zimzelenim listjem in zelo zgodnjim spomladanskim cvetjem so v večjih skupinah zelo učinkovite. Zimzeleni orientalski telohi (*Helleborus orientalis* in njegove sorte) zrastejo visoko 50 cm in več in tako visoko je tudi njihovo pozno zimsko ali zgodnje pomladansko cvetje v barvah od bele, preko rumenkaste, rožnate, motno rdeče do vijolično modrikaste. Ižander (*Pachysandra terminalis*) je zimzelena pokrovnica, ki se gosto razrašča in doseže višino 20-30 cm. Med praprotni je veliko zimzelenih in nezimzelenih, višine dosežejo zelo različno, od 40-90 cm. Njihovo listje je prav bizarno in čeprav ne cvetijo, so posebno zanimive spomladi, ko odganjajo nove liste. Veliko je zimzelenih tudi trav, v zeleni, sivo zeleni ali rumeno in belo pisanih barvah, ki jim prav prija poletna senca in zimsko sonce. Posebno veliko pa je raznih čisto nizkih zimzelenih pokrovnic med vinkami ali zimzeleni (*Vinca minor* in njene sorte), po katerih lahko tudi hodimo, spomladi pa še uživamo ob njihovem cvetju. Med njimi je tudi nekaj takšnih s pisanim listjem. Potem je tu še valdštajnija (*Waldsteinia ternata*), ki je tudi zimzelena, nizka pokrovnica, ki se spomladi odene v rumeno cvetje. Travi podobno zimzeleno listje imata še dve trajnici, ki tudi odlično rastejo pod listopadnim drevjem. Ena je čisto nizka, njeno cvetje je zanemarljivo, z gostim listjem pa oblikuje prave trate, ki jih ni potrebno kositi. To je japonska šmarnica (*Ophiopogon japonica*), ki je v začetku bolj počasne rasti, ko pa se enkrat ukorenini, je neuničljiva. Druga pa je liriopa (*Liriope muscari*), ki zraste 30-40 cm in proti koncu poletja še

zacveti v modro lila barvi. Vse navedene imajo življensko dobo zelo dolgo in so na stalnem mestu lahko desetletja in ne samo leta.

Trajnic, ki nam pomagajo popestriti prostor pod listopadnim drevjem, tam, kjer trate ni možno gojiti ali bi bila skrb zanjo preveč komplicirana, je torej veliko. Našteli seveda še zdaleč nismo vseh. Škoda je, da bi nam gol prostor pod drevjem kazil občutek urejenosti vrta, ali pa da bi nam neuspehi pri urejanju trate znova in znova načenjali živce, ko pa je problem možno rešiti s trajnicami enkrat in za dolga leta.

Tekst:

Jožica Golob-Klančič

univ. dipl. ing. hort.

Fotografije:

Mojca Rehar Klančič

univ. dipl. ing. agr.